

Collegebesluit

Collegevergadering: 3 juni 2025

Zaaknummer : 1307058
Team : Ruimtelijk Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Vaststellen Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025-2026.

Kernboodschap

Het college stelt het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025-2026 vast. Met inkoop kunnen we de grootste slagen maken als het gaat om duurzaamheid en sociale impact. Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (hierna MVOI) is belangrijk, omdat vooral het effect op het milieu en de maatschappij wordt meegewogen in het inkooptraject. In het actieplan is opgenomen hoe we de komende twee jaar concreet impact willen maken op het gebied van MVOI, en op welke manier dit dé nieuwe standaard wordt in onze inkooppraktijk.

Besluit B&W

1. Het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025-2026 vast te stellen;
2. Het besluit ter kennisname te brengen van de commissie Samenleving.

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2022-2025

Nota Inkoop Gemeente Heemstede 2024

Uitvoeringsprogramma college 2022-2026

Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2024

Bevoegdheid

Het college heeft de bevoegdheid om het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025-2026 vast te stellen op grond van artikel 160 van de Gemeentewet.

Bestuurlijke achtergrond

In 2022 is het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2022-2025 ondertekend. Verder sluit dit actieplan MVOI aan bij de eisen uit de door de gemeente in 2018 ondertekende Intentieverklaring MRA Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen. Daarnaast draagt het actief bij aan het behalen van de Sustainable Development Goals (SDG), zoals de Verenigde Naties die hebben opgesteld, die wij als SDG-gemeente nastreven. Het actieplan wordt onderdeel van het nieuwe programma Heemstede Duurzaam 2025-2030 en krijgt daarin een centrale rol binnen het duurzaamheidsthema Circulaire economie.

Motivering

Met het ondertekenen van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2022-2025 heeft het college zich gecommitteerd aan het verder versterken van MVOI binnen onze inkooppraktijk. In lijn hiermee is besloten tot het opstellen van dit actieplan.

Evaluatie van 2024 en keuze nieuwe aanbestedingstrajecten

In dit actieplan zijn de aanbestedingstrajecten uit het Actieplan MVOI 2024 geëvalueerd en zijn drie nieuwe trajecten geselecteerd. Uit de evaluatie blijkt dat bij het asfaltonderhoud belangrijke successen zijn behaald op het gebied van MVOI. Bij de aanbesteding voor de outsourcing van ICT-diensten zijn daarentegen kansen gemist op het gebied van MVOI.

Het derde traject uit het actieplan van 2024, de zonneparking bij Groenendaal, is nog niet geëvalueerd omdat de uitvoering is uitgesteld naar 2025. Deze aanbesteding is daarom opnieuw opgenomen als aanbestedingstraject in het MVOI-actieplan 2025–2026.

De twee andere aanbestedingstrajecten die centraal zijn in het actieplan 2025-2026 zijn: Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) met de focus op bruggen en de renovatie van zwembad Groenendaal. Deze trajecten zijn gekozen op basis van de potentie om maximale maatschappelijke impact te realiseren. In het bijgevoegde schema zijn de gekozen aanbestedingen weergegeven, inclusief de relevante MVOI-thema's waarop impact kan worden gemaakt. In het actieplan zelf worden deze thema's verder toegelicht.

Duurzaamheidsrapportering

Tenslotte gaan wij onderzoeken of we onze duurzaamheidsinspanningen kunnen rapporteren aan de hand van de richtlijnen van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Dit wordt vastgelegd in het programma Heemstede Duurzaam 2025-2030. De binnen MVOI gestelde rapportage-eisen, waartoe wij ons hebben verbonden via het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2022-2025, sluiten grotendeels aan bij de CSRD-standaarden. Doordat de richtlijnen van CSRD zijn opgenomen in het actieplan wordt tevens uitvoering gegeven aan dit besluit van het college.

Afbeelding 1. Overzicht van de drie MVOI-aanbestedingstrajecten met de MVOI-thema's waar ze invloed op hebben (zie voor toelichting het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025-2026).

Argumenten

Hieronder wordt toegelicht waarom het wenselijk is om het actieplan vast te stellen.

1. MVOI draagt bij aan zowel lokale als (inter)nationale klimaatdoelen

- **Internationaal:** De principes van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) sluiten aan bij de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Als SDG-gemeente heeft Heemstede zich gecommitteerd aan het behalen van deze mondiale doelstellingen.
- **Nationaal:** Heemstede levert een actieve bijdrage aan het realiseren van de nationale klimaatdoelen zoals vastgelegd in het Klimaatakkoord. Door het ondertekenen van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen en het uitvoeren van bijbehorende actieplannen, draagt de gemeente concreet bij aan deze nationale ambities.
- **Lokaal:** De uitvoering van het Actieplan MVOI 2025–2026 sluit naadloos aan bij het uitvoeringsprogramma *Heemstede Duurzaam 2024* en versterkt daarmee de lokale duurzaamheidsdoelstellingen.

2. Verankering van MVOI in een actieplan is noodzakelijk

- **Duurzaamheid is geen vrijblijvende ambitie meer:** Het actieplan erkent dat vrijwillig beleid onvoldoende effect sorteert en kiest bewust voor een doelgerichte aanpak via het gemeentelijk opdrachtgeverschap om versneld impact te maken.
- **MVOI als norm:** Om de eerder genoemde doelstellingen daadwerkelijk te behalen, is het essentieel dat dit actieplan wordt vastgesteld en de daarin opgenomen afspraken worden nageleefd. Het principe van 'pas toe of leg uit' vraagt om structurele integratie van MVOI in het inkoopproces en stimuleert bredere toepassing.

3. Door MVOI-principes wordt de voorbeeldrol versterkt en bewustwording vergroot

- **Voorbeeldfunctie voor anderen:** Door MVOI-principes structureel toe te passen, kan de gemeente Heemstede haar voorbeeldfunctie waarmaken. Dit maakt het eenvoudiger om ook ondernemers en inwoners te stimuleren tot het maken van duurzamere, toekomstgerichte keuzes.
- **Bewustwording vergroten:** Het actieplan bevat een sterk communicatiecomponent, gericht op het vergroten van de interne bewustwording rondom MVOI. Daarnaast wordt met het delen van successen ook extern draagvlak gecreëerd voor een bredere toepassing.

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

1. Gebrek aan harde bewijsvoering voor impact

Risico: De effecten van MVOI op thema's als klimaat, biodiversiteit of gezondheid zijn moeilijk meetbaar, wat het draagvlak of de legitimiteit kan ondermijnen.

Beheersmaatregel:

- Actieve toepassing van monitoringtools zoals de **MVI Zelfevaluatie** en **duurzaamheidsmonitor Stichting RIJK**.
- Heldere communicatie over **kwalitatieve en kwantitatieve opbrengsten**, zoals CO₂-besparing of sociale impact.

2. Aanneمة van hogere kosten bij duurzaam inkopen

Risico: De aanname dat MVOI per definitie duurder is, kan leiden tot weerstand binnen de organisatie of bij aanbestedende diensten.

Beheersmaatregel:

- Actief gebruik maken van **beschikbare subsidies** (zoals SPUK/SEB en CDOKE) om meerkosten op te vangen.
- Duidelijk onderbouwen waar duurzame keuzes op lange termijn juist **besparingen** opleveren (bijv. lagere milieukosten, minder afvalverwerking).
- Het meenemen van **restwaarde** van producten in de begroting.

3. Organisatorische belasting en beperkte capaciteit

Risico: MVOI vraagt extra tijd, kennis en inspanning in het inkoopproces. Zonder goede ondersteuning kan dit leiden tot vertragingen of halfslachtige implementatie.

Beheersmaatregel:

- Benoemen van een **verantwoordelijk ambtenaar** met duidelijke opdracht en mandaat.
- Inzet van **Team Duurzaamheid**, verantwoordelijke ambtenaar en (optioneel) een jonge MVOI-makelaar.
- Inplannen van **kennis- en inkoopspreekuren** voor ondersteuning aan projectleiders.

Duurzaamheid

Het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025–2026 draagt direct bij aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen zoals vastgelegd in onder meer het uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2024, de nationale klimaatdoelen en de door de Verenigde Naties vastgestelde Sustainable Development Goals (SDG's).

Het actieplan richt zich op één van de vier centrale duurzaamheidsthema's zijnde: circulaire economie. Deze thema's zijn gekozen omdat zij sterk samenhangen met de impact die overheidsinkoop kan hebben op zowel milieu als sociale waarde. Door deze thema's centraal te stellen in het inkoopproces, wordt duurzaamheid structureel meegenomen in de praktijk van opdrachtverlening.

De aanpak reikt verder dan de lokale context. Omdat bij inkoop en aanbesteding de volledige productieketen wordt meegenomen, dragen keuzes van de gemeente Heemstede ook bij aan bredere, internationale duurzaamheidsverbeteringen. Daarmee beoogt dit actieplan niet alleen lokale impact, maar ook een betekenisvolle bijdrage aan mondiale duurzame ontwikkeling.

Financiën

Voor de uitvoering van het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) 2025-2026 zijn momenteel geen kosten opgenomen in de begroting van gemeente Heemstede.

De projectleiders van de drie geselecteerde aanbestedingstrajecten kunnen voor ondersteuning intern advies inwinnen bij de inkoopregisseur of de inkoopadviseurs van Stichting Rijk. Is externe expertise noodzakelijk, dan kan hiervoor maximaal € 10.000,- worden ingezet vanuit de Tijdelijke Regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE). Deze kosten worden dan gedekt uit de CDOKE-subsidie, die door het Rijk beschikbaar is gesteld om extra capaciteit in te zetten voor het gemeentelijk klimaat- en energiebeleid.

Daarnaast is het vanaf dit jaar mogelijk om binnen projecten een beroep te doen op de SEB-subsidie. Deze regeling biedt (gedeeltelijke) compensatie voor de meerkosten van emissieloze voertuigen.

Na afloop van de drie aanbestedingstrajecten vindt een evaluatie plaats. In deze evaluatie wordt in kaart gebracht wat de financiële consequenties zijn van het toepassen van het MVOI-principe binnen onze inkooppraktijk.

Samenwerking en communicatie

De inhoud van dit actieplan is intern afgestemd met de gemeentelijke inkoopregisseur, de inkoopadviseurs van Stichting Rijk, beleidsmedewerkers Duurzaamheid en de projectleiders van de geselecteerde aanbestedingstrajecten. In een nog op te stellen communicatiestrategie wordt ingezet op meerdere pijlers. Intern ligt de focus op het verder normaliseren van MVOI binnen het inkoopproces. In tegenstelling tot het vorige MVOI-actieplan richt de communicatie zich nu niet meer uitsluitend op de interne organisatie, maar ook op het extern delen van behaalde successen.

Planning/uitvoering

Fase & Besluitvorming	Mei'25 t/m dec'26
Looptijd Actieplan MVOI 2025-2026	

Bijlage(n)

1. Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025-2026